

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 08.10.2008, sp. zn. 5 Tdo 1182/2008, ECLI:CZ:NS:2008:5.TDO.1182.2008.1

Číslo: 51/2009

Právní věta: Jestliže nemovitosti, které mají charakter domu, bytu nebo nebytového prostoru, byly zahrnuty do konkursní podstaty podle zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, a byly již v řízení o konkursu zpeněženy prodejem novému nabyvateli, nemohl se jejich původní nájemce dopustit trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 1 tr. zák., pokud po skončení nájmu odmítl vyklidit tyto nemovitosti a předat je správci konkursní podstaty nebo novému nabyvateli, protože tím nemohl ohrozit úplné a správné zjištění majetku patřícího do konkursní podstaty nebo zpeněžení tohoto majetku. V úvahu pak přichází jen trestný čin neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 249a odst. 2 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 08.10.2008

Spisová značka: 5 Tdo 1182/2008

Číslo rozhodnutí: 51

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru, Porušení povinnosti v řízení o konkursu a vyrovnání

Předpisy: § 126 odst. 1 tr. zák.
§ 249a odst. 2 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zrušil k dovolání obviněného A. L. usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 13. 2. 2008, sp. zn. 14 To 299/2007, a rozsudek Okresního soudu ve Svitavách ze dne 17. 9. 2007, sp. zn. 2 T 147/2007, a současně podle § 265l odst. 1 tr. ř. Okresnímu soudu ve Svitavách přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Obviněný A. L. byl rozsudkem Okresního soudu ve Svitavách ze dne 17. 9. 2007, sp. zn. 2 T 147/2007, uznán vinným trestnými činy neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 249a odst. 2 tr. zák. a porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 1 tr. zák. (ve znění účinném do 31. 12. 2007). Těchto trestných činů se obviněný dopustil tím, že poté, co jako jednatel obchodní společnosti LM S. CZ, s. r. o., se sídlem J., uzavřel dne 20. 1.

2005 s JUDr. R. K., správcem konkursní podstaty úpadce M. S., smlouvu o nájmu nemovitostí nacházejících se v obci S., katastrální území obce M. L., zapsaných na listu vlastnictví, které jsou přesně označeny ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně (dále též jen „předmětné nemovitosti“ nebo „nemovitosti“), po vypovězení nájemní smlouvy správcem konkursní podstaty ke dni 30. 6. 2006 od 1. 7. 2006 do doby vydání citovaného rozsudku obviněný bránil v užívání nemovitostí majiteli B. V., bytem O., který je nabyt na základě kupní smlouvy uzavřené dne 3. 7. 2006 s JUDr. R. K., správcem konkursní podstaty úpadce M. S., neboť tyto nemovitosti odmítl vydat jejich novému majiteli a současně mařil výkon funkce správce konkursní podstaty, protože podle kupní smlouvy uzavřené správcem konkursní podstaty s novým majitelem B. V. mělo dojít k doplatku kupní ceny deponovanému u smluvní banky ve výši 2 200 000 Kč až po převzetí nemovitostí novým nabyvatelem.

Za tyto trestné činy byl obviněný A. L. odsouzen podle § 126 odst. 1 tr. zák. (ve znění účinném do 31. 12. 2007) za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 6 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 1 roku. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byl poškozený B. V. odkázán s uplatněným nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti uvedenému rozsudku Okresního soudu ve Svitavách podal obviněný A. L. odvolání, o kterém rozhodl Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích usnesením ze dne 13. 2. 2008, sp. zn. 14 To 299/2007, tak, že ho podle § 256 tr. ř. zamítl.

Obviněný A. L. podal dne 6. 5. 2008 proti citovanému usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích prostřednictvím své obhájkyň dovolání, které opřel o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obviněný především namítá, že ohledně užívání předmětných nemovitostí byl v dobré víře, a proto v jeho jednání nelze spatřovat úmyslné zavinění. Podle názoru obviněného bylo konkursní řízení vedené u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 48 K 94/2002 protiprávní, přičemž správce konkursní podstaty údajně nebyl oprávněn vypovědět nájem těchto nemovitostí, které obviněný nemohl vydat, neboť užíval pouze prostory domu a pozemku. Pokud tedy správce konkursní podstaty nepostupoval podle § 676 odst. 2 obč. zák., obnovila se podle názoru obviněného původně sjednaná nájemní smlouva. Obviněný také nesouhlasí s postupem správce konkursní podstaty při prodeji nemovitostí poškozenému B. V., protože správce konkursní podstaty nesplnil podmínky uvedené v usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 10. 3. 2006, sp. zn. 48 K 94/2002. Obviněný považuje zmíněný postup správce konkursní podstaty za nezákonný, přičemž navíc správce konkursní podstaty jím vyvolal vznik škody na majetku úpadce. Obviněný namítá, že svým jednáním nezpůsobil žádnou škodu a že nemohl ani hrubě ztěžovat výkon funkce správce konkursní podstaty. Obviněný vznesl ve svém dovolání též výhrady proti výši uloženého trestu, který označil za nepřiměřeně přísný.

Závěrem svého dovolání obviněný A. L. navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení odvolacího soudu, jakož i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu ve Svitavách ze dne 17. 9. 2007, sp. zn. 2 T 147/2007, a aby obviněného podle § 226 tr. ř. sám zprostil obžaloby.

Nejvyšší státní zástupkyně se vyjádřila k dovolání obviněného A. L. prostřednictvím státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství. Státní zástupce nesouhlasí zejména s námitkou obviněného, v níž vytkl nezákonnost postupu správce konkursní podstaty. Podle názoru státního zástupce byl správce konkursní podstaty oprávněn nakládat s věcmi náležejícími do konkursní podstaty, přičemž to byl pouze obviněný, kdo nedostal své povinnosti podle § 18 odst. 4 zákona o konkursu a vyrovnání a nevydal věci na výzvu správce konkursní podstaty. Státní zástupce nepřisvědčil ani námitce obviněného, kterou zpochybnil naplnění subjektivní stránky trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 1 tr. zák. Podle státního zástupce totiž obviněný svým jednáním bránil ve zpeněžení majetku úpadce M. S., což svědčí o jeho úmyslu hrubě

stěžovat výkon funkce správce konkursní podstaty.

Závěrem svého vyjádření státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného A. L. podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné.

Nejvyšší soud jako soud dovolací zjistil, že obviněný A. L. podal dovolání jako oprávněná osoba [§ 265d odst. 1 písm. b) tr. ř.], učinil tak prostřednictvím obhájkyň (§ 265d odst. 2 tr. ř.), včas a na správném místě (§ 265e tr. ř.), jeho dovolání směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je dovolání obecně přípustné [§ 265a odst. 2 písm. h) tr. ř.], a podané dovolání obsahuje stanovené náležitosti (§ 265f odst. 1 tr. ř.).

Pokud jde o dovolací důvod, obviněný A. L. opírá jeho existenci o ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotně právním posouzení. K výkladu tohoto dovolacího důvodu Nejvyšší soud připomíná, že může být naplněn tehdy, jestliže skutek, pro který byl obviněný stíhán a odsouzen, vykazuje znaky jiného trestného činu, než jaký v něm spatřovaly soudy nižších stupňů, anebo nenaplnuje znaky žádného trestného činu. Nesprávné právní posouzení skutku je třeba spatřovat i v situaci, když rozhodná skutková zjištění neposkytují dostatečný podklad k závěru o tom, zda je stíhaný skutek vůbec trestným činem, popřípadě o jaký trestný čin se jedná. Podobně to platí o jiném nesprávném hmotně právním posouzení, které lze dovodit pouze v případě, pokud byla určitá skutková okolnost posouzena podle jiného ustanovení hmotného práva, než jaké na ni dopadalo.

Protože dovolací námitky obviněného A. L. zčásti odpovídají uplatněnému dovolacímu důvodu, Nejvyšší soud v rozsahu uvedeném v § 265i odst. 3 a 4 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost napadeného usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, jakož i řízení, které mu předcházelo. Po přezkoumání dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání obviněného je částečně důvodné.

Nejvyšší soud především považuje za nutné zdůraznit, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., který uplatnil obviněný A. L. ve svém dovolání, může být naplněn jen právní (nikoli skutkovou) vadou, a to takovou, která má hmotně právní (nikoli procesní) charakter. Tomuto dovolacímu důvodu (ani žádnému z ostatních dovolacích důvodů podle § 265b tr. ř.) však neodpovídají především ty námitky obviněného, jimiž zpochybňuje rozsah provedení dokazování a vytýká, že soudy se nedostatečně věnovaly shromažďování důkazů v jeho prospěch.

Za neodpovídající citovanému dovolacímu důvodu je nutné považovat rovněž výhrady obviněného A. L. směřující proti výši uloženého trestu. Námitky proti druhu trestu a jeho výměře lze totiž uplatnit pouze prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., tedy jen tehdy, jestliže byl obviněnému uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou zákonem za trestný čin, jímž byl obviněný uznán vinným. K tomu však u obviněného nedošlo a ostatně ani neuplatnil citovaný dovolací důvod. Jiná pochybení soudu spočívající v nesprávném druhu či výměře uloženého trestu, zejména nesprávné vyhodnocení kritérií uvedených v § 31 až § 34 tr. zák. a v důsledku toho uložení nepřiměřeně přísného nebo naopak mírného trestu, nelze v dovolání namítat prostřednictvím zmíněného ani jiného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 tr. ř. Za jiné nesprávné hmotně právní posouzení, na němž je založeno rozhodnutí ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., je možno považovat, pokud jde o výrok trestu, pouze jiné vady tohoto výroku záležející v porušení hmotného práva, než jsou otázky druhu a výměry trestu, jako je např. pochybení soudu v právním závěru o tom, zda měl či neměl být uložen souhrnný trest nebo úhrnný trest, popřípadě společný trest za pokračování v trestném činu (viz rozhodnutí pod č. 22/2003 Sb. rozh. tr.). Taková situace ovšem u obviněného nenastala.

Nejvyšší soud pak neakceptoval ani některé další dovolací námitky obviněného A. L., které sice již odpovídají uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ale jsou zjevně neopodstatněné. Takovou je především výhrada obviněného spočívající v tom, že se soudy obou stupňů údajně nedostatečně zabývaly otázkou zákonnosti konkursu prohlášeného na majetek úpadce M. S. V konkrétní rovině obviněný především poukazuje na neexistenci oprávnění správce konkursní podstaty JUDr. R. K. vypovědět nájemní smlouvu a činit i ostatní úkony v rámci konkursního řízení. Jak je totiž patrné z trestního spisu vedeného v posuzované trestní věci u Okresního soudu ve Svitavách pod sp. zn. 2 T 147/2007, usnesením Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích ze dne 14. 3. 2003, sp. zn. 48 K 94/2002, byl na majetek dlužníka - M. S. prohlášen konkurs, neboť soud dospěl k závěru o úpadku tohoto podnikatele ve formě jeho insolvence. Zmíněný stav úpadku přitom konkursní soud dovodil především z okolnosti, že jmenovaný úpadce měl více věřitelů, kterým nebyl schopen po delší dobu uhradit jejich pohledávky. Takový závěr je podle Nejvyššího soudu v souladu zejména s ustanovením § 1 odst. 2 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, který byl účinný do 31. 12. 2007 (dále též jen „zákon o konkursu a vyrovnání“). Podle § 3 odst. 1 zákona o konkursu a vyrovnání pak musela právnická osoba nebo fyzická osoba - podnikatel, která byla v úpadku, podat bez zbytečného odkladu návrh na prohlášení konkursu. Právnická osoba v likvidaci měla tuto povinnost, jen byla-li předložena. Stav úpadku byl v době do 31. 12. 2007 vymezen ustanoveními § 1 odst. 2 a 3 zákona o konkursu a vyrovnání [nyní je pojem úpadku vymezen obdobně v ustanovení § 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů]. Podle § 1 odst. 2 zákona o konkursu a vyrovnání byl dlužník v úpadku tehdy, pokud měl více věřitelů a nebyl schopen po delší dobu plnit své splatné závazky. Jestliže dlužník zastavil platby, mělo se za to, že není schopen po delší dobu plnit své splatné závazky. O stav úpadku ve formě předložení ve smyslu § 1 odst. 3 zákona o konkursu a vyrovnání šlo v případě, když byla dlužníkem právnická osoba nebo fyzická osoba - podnikatel a jestliže tato osoba měla více věřitelů a její splatné závazky byly vyšší než její majetek.

Jak dále vyplývá z napadeného usnesení odvolacího soudu, v rámci posouzení předběžné otázky podle § 9 odst. 1 tr. ř. se odvolací soud zabýval i těmi námitkami, kterými obviněný A. L. zpochybnil zákonnost konkursního řízení. Nejvyšší soud proto považuje za nedůvodné i tvrzení obviněného, podle něhož správce konkursní podstaty JUDr. R. K. údajně nebyl oprávněn jednat ve věci úpadce M. S. Jmenovaný správce konkursní podstaty byl totiž okamžikem prohlášení konkursu na majetek tohoto úpadce oprávněn podle § 14 odst. 1 písm. a) zákona o konkursu a vyrovnání nakládat s majetkem konkursní podstaty a podle § 14a odst. 1 zákona o konkursu a vyrovnání vykonávat i další práva a plnit povinnosti, které jinak přísluší úpadci. Jak je přitom patrné z trestního spisu, správcem konkursní podstaty úpadce M. S. byl usnesením Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích ze dne 11. 11. 2004, sp. zn. 48 K 94/2002, ustanoven právě JUDr. R. K. Nejvyšší soud tedy nemá žádné pochybnosti o oprávnění tohoto správce konkursní podstaty nakládat s majetkem úpadce M. S., který náležel do konkursní podstaty, včetně možnosti uzavírat a vypovídat nájemní smlouvy týkající se tohoto majetku, takže námitka obviněného založená na opačném tvrzení je neopodstatněná.

Nejvyšší soud neakceptoval ani výhrady obviněného A. L. v tom směru, že správce konkursní podstaty údajně uzavřel kupní smlouvu o prodeji předmětných nemovitostí v rozporu s usnesením Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích ze dne 10. 3. 2006, sp. zn. 48 K 94/2002. Jak totiž vyplývá z citovaného usnesení, uvedený soud udělil souhlas k prodeji nemovitostí specifikovaných ve výroku tohoto usnesení, a to k jejich prodeji mimo dražbu, přičemž podmínkou prodeje byla kromě jiného úhrada celé kupní ceny před podáním návrhu na vklad do katastru nemovitostí. Z kupní smlouvy zařazené v trestním spisu je patrné, že celá kupní cena měla být kupujícím převedena na označené účty ve prospěch konkursní podstaty před podpisem této smlouvy. Kupující B. V. tedy uhradil kupní cenu již okamžikem, kdy jeho platba došla na zmíněné účty správce

konkursní podstaty, tj. ještě před podáním návrhu na vklad vlastnického práva na základě této smlouvy do katastru nemovitostí. Jestliže si smluvní strany ohledně zaplacení části kupní ceny sjednaly, že má být převedena podle podmínek uvedených ve smlouvě o tzv. jistotním účtu, nemělo to vliv na splnění závazku ze strany kupujícího. Kupující splnil svou povinnost zaplatit zbývající část kupní ceny již převodem peněžních prostředků ze svého majetku na účet správce konkursní podstaty, byť šlo o tzv. jistotní účet, protože tím kupující současně pozbyl oprávnění dále nakládat s těmito penězi podle své vůle. Povahu splnění závazku má i takový právní úkon kupujícího, jímž část kupní ceny převedl před podpisem kupní smlouvy na tzv. jistotní účet, neboť tento úkon nelze považovat za zajištění závazku (k tomu viz přiměřeně rozhodnutí pod č. 198/1949 Sb. rozh. obč.). Proto se Nejvyšší soud neztotožnil ani s námitkou obviněného, podle níž právě jednáním správce konkursní podstaty, který sjednal jako platební podmínku pro převod části kupní ceny za převáděné nemovitosti platbu na tzv. jistotní účet, došlo k poškození věřitelů. Ostatně předmětem tohoto trestního řízení nebylo posouzení jednání správce konkursní podstaty, takže zmíněnou námitku shledal Nejvyšší soud nejen jako neopodstatněnou, ale ani neodpovídající uplatněnému dovolacímu důvodu.

Na základě shora učiněných závěrů proto podle názoru Nejvyššího soudu neobstojí ani tvrzení obviněného A. L., že správce konkursní podstaty JUDr. R. K. údajně „nepředal policejnímu orgánu podmínky pro výplatu finančních prostředků“ z tzv. jistotního účtu. Ve spise je totiž zařazena smlouva o tomto účtu obsahující všechny podmínky, přičemž jak je zřejmé z protokolu o hlavním líčení ze dne 17. 9. 2007, soud prvního stupně provedl podle § 213 odst. 1 tr. ř. důkaz touto smlouvou jako listinou. Pro posouzení věci je přitom zcela bez významu námitka obviněného, podle které jmenovaný správce konkursní podstaty zřídil více účtů, na něž bylo možné poukazovat peněžní prostředky z prodeje majetku náležejícího do konkursní podstaty. Žádný právní předpis nezakazuje správci konkursní podstaty využít takový postup, takže zřídil-li správce více účtů, nejde o nic protiprávního, jak ve svém dovolání naznačuje obviněný. Ostatně v praxi správců konkursní podstaty není neobvyklé, pokud z důvodu zajištění přehledu o aktivních a pasivních finančních pohybech v rámci konkursní podstaty zřídí více účtů. Rovněž nelze přisvědčit tvrzení obviněného, podle něhož správce konkursní podstaty v podstatě zbytečně vynaložil částku ve výši 500 Kč za návrh na vklad do katastru nemovitostí. Právní předpisy totiž nestanoví, kdo ze smluvních stran je povinen splnit poplatkovou povinnost za podání návrhu na vklad do katastru nemovitostí, protože je určena jen výše poplatku za tento právní úkon v položce č. 120 přílohy k zákonu č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Navíc z ustanovení § 3 citovaného zákona vyplývá, že poplatníkem je fyzická nebo právnická osoba, která podala žádost nebo jiný návrh k provedení úkonu správnímu úřadu, nebo osoba, v jejímž zájmu nebo věci byl úkon proveden. Vznikne-li povinnost zaplatit poplatek za týž úkon více poplatníkům, zaplatí jej společně a nerozdílně, nestanoví-li sazebník jinak.

Dále se Nejvyšší soud zabýval těmi dovolacími námitkami obviněného A. L., jimiž vytýkal nesprávné posouzení mimotrestní právní normy obsažené v ustanovení § 676 odst. 2 obč. zák.

Jak je patrné z rozhodných skutkových okolností v posuzované trestní věci, správce konkursní podstaty JUDr. R. K. uzavřel dne 20. 1. 2005 s obchodní společností LM S. CZ, s. r. o., jejímž jménem jednal obviněný A. L. jako jednatel, nájemní smlouvu na pronájem nemovitostí specifikovaných ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně. Podle čl. V této smlouvy byla jmenovaná obchodní společnost mimo jiné oprávněna užívat uvedené nemovitosti s účinností od 1. 1. 2005 a nájemní vztah byl sjednán na dobu neurčitou. Z listiny založené v trestním spisu dále vyplývá, že správce konkursní podstaty JUDr. R. K. vypověděl dne 8. 3. 2006 tuto nájemní smlouvu, přičemž nájem předmětných nemovitostí skončil dnem 30. 6. 2006. Navíc správce konkursní podstaty písemně vyzval dne 19. 6. 2006 obchodní společnost LM S. CZ, s. r. o., jejímž jménem jednal obviněný, k předání nemovitostí, což ovšem obviněný odmítl. Poškozený B. V. jako nový vlastník uvedených

nemovitostí proto dne 17. 10. 2006 podal u Okresního soudu ve Svitavách proti obchodní společnosti LM S. CZ, s. r. o., žalobu na jejich vyklizení, které tento soud rozsudkem ze dne 16. 11. 2006, sp. zn. 6 C 207/2006, vyhověl. Za uvedených okolností proto správce konkursní podstaty nebyl povinen podávat u soudu žalobu na vyklizení nemovitostí, jejichž nájem skončil, jak se mylně domnívá obviněný. Ustanovení § 676 odst. 2 obč. zák., na které obviněný poukázal ve svém dovolání, totiž dopadá jen na nájem, který byl sjednán na dobu určitou (k tomu viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2004, sp. zn. [28 Cdo 2253/2003](#), publikované pod č. C 2681 v sešitě 29 Souboru civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu, vydávaného v Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2004). S ohledem na skutečnost, že zmíněná nájemní smlouva byla sjednána na dobu neurčitou, nemohlo v posuzované věci dojít ani k prodloužení nájmu, jak namítá obviněný.

Nejvyšší soud proto neshledal důvodnou ani tu námitku obviněného A. L., podle které byl údajně v dobré víře stran svého oprávnění užívat předmětné nemovitosti. Jestliže totiž správce konkursní podstaty vypověděl nájemní smlouvu a písemně vyzval obviněného k předání nemovitostí, nemohl být obviněný v dobré víře, že je nadále oprávněn užívat tyto nemovitosti, neboť zmíněné právní úkony správce konkursní podstaty jednoznačně směřující k ukončení nájemního vztahu vylučovaly existenci dobré víry u obviněného. Tvrzení obviněného zpochybňující správnost použití ustanovení § 676 odst. 2 obč. zák. tedy považuje Nejvyšší soud za neopodstatněné.

Naproti tomu Nejvyšší soud shledal důvodnými a odpovídajícími uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. ty námitky obviněného A. L., jejichž prostřednictvím zpochybnil naplnění objektivní stránky trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 1 tr. zák. (ve znění účinném do 31. 12. 2007), jímž byl uznán vinným. Podle názoru obviněného soudy nižších stupňů nesprávně posoudily existenci znaku vyjádřeného pojmem „hrubě ztěžuje výkon funkce správce konkursní podstaty“ obsažený v citovaném ustanovení. K tomu Nejvyšší soud připomíná, že mařením výkonu funkce správce konkursní podstaty ve smyslu § 126 odst. 1 tr. zák. (ve znění účinném do 31. 12. 2007) se rozumí jednání, jímž pachatel znemožňuje výkon funkce správce konkursní podstaty v době, kdy má být plněn v určitém konkursním řízení. Jde o jednání, které je způsobilé zcela zabránit faktickému provedení příslušného úkonu správce konkursní podstaty. Pokud jde o znak spočívající v „hrubém ztěžování výkonu funkce správce konkursní podstaty“, pachatel jím podstatným způsobem omezuje jednotlivé úkony správce konkursní podstaty v řízení o konkursu. Na rozdíl od maření výkonu funkce správce konkursní podstaty ovšem hrubé ztěžování není způsobilé zcela zabránit zjištění majetku patřícího do konkursní podstaty nebo jeho zpeněžení. Obě popsané alternativy protiprávního jednání pachatele posuzovaného trestného činu musí současně vést k ohrožení úplného a správného zjištění majetku patřícího do konkursní podstaty či zpeněžení tohoto majetku. Jednání pachatele spočívající v maření výkonu funkce správce konkursní podstaty tedy nemusí vést k úplnému zmaření výkonu této funkce, ale postačí takové počínání pachatele, které je k tomu způsobilé, třebaže se podařilo zvýšeným úsilím správce konkursní podstaty překonat mařící jednání pachatele a dosáhnout toho, že majetek náležející do konkursní podstaty byl zjištěn a zpeněžen, resp. vrácen do konkursní podstaty a použit k uspokojení věřitelů (srov. rozhodnutí pod č. 36/2007-II. Sb. rozh. tr.).

V trestní věci obviněného A. L. přitom dospěly soudy obou stupňů k závěru, podle něhož se obviněný dopustil maření a hrubého ztěžování výkonu funkce správce konkursní podstaty. Tento závěr opřely soudy o zjištění vyjádřené v popisu skutku ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně, z kterého vyplývá, že obviněný mařil výkon funkce správce konkursní podstaty JUDr. R. K., neboť podle kupní smlouvy, jež uzavřel tento správce konkursní podstaty s novým vlastníkem předmětných nemovitostí B. V., mělo dojít k doplatku kupní ceny deponovanému u smluvní banky (tj. u České spořitelny, a. s.) ve výši 2 200 000 Kč až po převzetí nemovitostí jejich novým nabyvatelem. Uvedené skutkové zjištění pak soud prvního stupně, s jehož závěry se ztotožnil i odvolací soud, rozvedl na str. 5 svého rozsudku, kde mimo jiné konstatoval, že „obviněný hrubě ztěžoval postup správce konkursní

podstaty při realizaci konkursu prohlášeného na majetek úpadce M. S.“. Podle názoru Nejvyššího soudu ovšem takový závěr nepostačuje k naplnění objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 1 tr. zák. (ve znění účinném do 31. 12. 2007), protože z něj především nevyplývá, zda obviněný zabránil v použití zmíněného doplatku kupní ceny uloženého na tzv. jistotním účtu ve prospěch věřitelů úpadce M. S. a zda tím vůbec ovlivnil výkon funkce správce konkursní podstaty JUDr. R. K.

Jak je totiž patrné z čl. IV odst. 1 písm. c) smlouvy o tzv. jistotním účtu ze dne 29. 6. 2006, k výplatě peněžní částky odpovídající kupní ceně mělo dojít mimo jiné až v okamžiku, kdy smluvní strany předloží bance originál výpisu z katastru nemovitostí, z něhož bude zřejmé, že nakládání s předmětnými nemovitostmi není žádným způsobem omezeno. Podle čl. II odst. 6 téže smlouvy nebyli kupující a prodávající oprávněni jakkoli disponovat s peněžními prostředky na tzv. jistotním účtu, přičemž jejich správu a výplatu mohla provádět za podmínek sjednaných ve smlouvě pouze banka. Z rozhodných skutkových okolností i z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně dále vyplývá, že novým vlastníkem předmětných nemovitostí se stal poškozený B. V. dne 4. 7. 2006, když tímto dnem nastaly právní účinky vkladu jeho vlastnického práva do katastru nemovitostí. Přitom kupní smlouva uzavřená mezi správcem konkursní podstaty JUDr. R. K. a nabyvatelem nemovitostí B. V., resp. smlouva o tzv. jistotním účtu omezovaly správce konkursní podstaty v této věci jen potud, že měl bance předložit dokumenty (konkrétně výpis z katastru nemovitostí), které osvědčují vlastnické právo nového vlastníka (tedy B. V.) a současně z nich kromě zástavního práva ve prospěch banky nevyplývá žádné další omezení vlastnického práva. Podmínka uvedená v poslední citované ustanovení smlouvy o tzv. jistotním účtu, tedy neexistence omezení práva nakládat s předmětnými nemovitostmi, se podle názoru Nejvyššího soudu vztahovala toliko na věcná práva (tj. typicky na právo vlastnické), resp. na věcná práva k věci cizí (tj. např. na zástavní právo), takže za takové omezení nelze považovat nájemní právo obviněného k nemovitostem, které stejně skončilo výpovědí nájemní smlouvy správcem konkursní podstaty ke dni 30. 6. 2006 a navíc se ani nezapisovalo do katastru nemovitostí (viz § 1 odst. 1, 2 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů).

I když tedy obviněný A. L. po skončení nájmu odmítl vydat předmětné nemovitosti správci konkursní podstaty JUDr. R. K., resp. jejich novému vlastníkovi B. V., mohl tím spáchat nanejvýš trestný čin neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 249a odst. 2 tr. zák., jak byl ostatně skutek rovněž posouzen, ale takové jednání nebylo způsobilé zamezit uvolnění deponovaných peněžních prostředků (ve výši 2 200 000 Kč uložených na tzv. jistotním účtu) ve prospěch konkursní podstaty. Jejich výplata z tzv. jistotního účtu ve prospěch věřitelů totiž nebyla vázána na faktické vydání či vyklizení nemovitostí obviněným, ale na řádné doložení vkladu vlastnického práva B. V. do katastru nemovitostí, k němuž došlo dne 4. 8. 2006 s účinky vkladu dnem 4. 7. 2006. Navíc v době po dni 1. 7. 2006, kdy měl obviněný mařit výkon funkce správce konkursní podstaty, již byly všechny předmětné nemovitosti řádně zjištěny, sepsány, zahrnuty do konkursní podstaty úpadce M. S. a dokonce byly i zpeněženy poté, co je na podkladě kupní smlouvy nabyl do vlastnictví B. V. a zaplatil za ně kupní cenu. Proto i kdyby se snad obviněný dopustil nějakého mařícího jednání vůči správci konkursní podstaty JUDr. R. K., nemohl tím ohrozit úplné a správné zjištění majetku patřícího do konkursní podstaty nebo zpeněžení tohoto majetku ve smyslu § 126 odst. 1 tr. zák. (ve znění účinném do 31. 12. 2007). Proto nebyl naplněn uvedený zákonný znak objektivní stránky tohoto trestného činu.

Nejvyšší soud zde zjistil i další nedostatek, jímž je zatížen rozsudek soudu prvního stupně a který neodstranil ani odvolací soud. Jak vyplývá z právní věty uvedené ve výroku o vině v tomto rozsudku, obviněný A. L. mařil a hrubě ztěžoval výkon funkce správce konkursní podstaty. Podle Nejvyššího soudu si ovšem soudy nižších stupňů v posuzované věci zcela neujasnily, zda jednání obviněného bylo ve svém důsledku mařením výkonu funkce správce konkursní podstaty JUDr. R. K. anebo jen

hrubým ztěžováním výkonu této funkce. Podle formulace použité v popisu skutku ve spojení s ostatními skutkovými okolnostmi patrně soudy obou stupňů považovaly jednání obviněného za maření výkonu funkce správce konkursní podstaty, třebaže tento znak nerozvedly v odůvodnění svých rozhodnutí. Soud prvního stupně tedy pochybil, pokud v právní větě uvedené ve výroku o vině v jeho rozsudku kvalifikoval jednání obviněného též jako hrubé ztěžování výkonu funkce správce konkursní podstaty, aniž by takovému právnímu posouzení odpovídaly příslušné skutkové závěry.

Nebyla-li posuzovaným skutkem naplněna objektivní stránka skutkové podstaty trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 1 tr. zák. (ve znění účinném do 31. 12. 2007), považuje Nejvyšší soud za bezpředmětné zabývat se naplněním její subjektivní stránky, kterou obviněný A. L. ve svém dovolání rovněž zpochybnil.

Protože se soudy nižších stupňů nevypořádaly s právním posouzením skutku, jehož spácháním byl obviněný A. L. uznán vinným, ze všech zmíněných hledisek, zejména pokud jde o naplnění objektivní stránky trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 1 tr. zák. (ve znění účinném do 31. 12. 2007), byl naplněn jím uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Po zjištění, že dovolání obviněného je v těchto směrech opodstatněné, Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 13. 2. 2008, sp. zn. 14 To 299/2007, i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu ve Svitavách ze dne 17. 9. 2007, sp. zn. 2 T 147/2007. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí obsahově navazující na citovaná zrušená rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo jejich zrušením, pozbyla podkladu. Nejvyšší soud pak přikázal Okresnímu soudu ve Svitavách, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Okresní soud ve Svitavách tedy opětovně projedná věc obviněného A. L. v rozsahu vyplývajícím z tohoto rozhodnutí Nejvyššího soudu a odstraní vady jím vytknuté. Nejistí-li žádné nové okolnosti, které by přece jen svědčily o naplnění objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 1 tr. zák. (ve znění účinném do 31. 12. 2007), bude se soud prvního stupně zabývat posuzovaným skutkem jen z hlediska ustanovení § 249a tr. zák. o trestném činu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru, ohledně kterého obviněný nevněsł žádné dovolací námítky a jímž se Nejvyšší soud ani nezabýval.

Podle § 265s odst. 1 tr. ř. jsou soudy nižšího stupně v dalším řízení vázány právním názorem Nejvyššího soudu vysloveným v tomto dovolacím rozhodnutí a podle § 265s odst. 2 tr. ř. jsou povinny respektovat zákaz reformationis in peius.

Protože vady napadeného rozhodnutí zjištěné Nejvyšším soudem na podkladě dovolání obviněného A. L. nebylo možno odstranit v případném veřejném zasedání dovolacího soudu, bylo rozhodnuto o tomto dovolání podle § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání Nejvyššího soudu.